

Hi-Files

BEST AUDIO & VIDEO
EXPERIENCE

Broj 34 • Cena 300 din • CG 3,5€ • BiH 7,7KM

GRAMOFONSKJE SEKCIJE

TESTOVI

Opera Grand Mezza
Monitor Audio RX6
Exposure 2010S2
Naim CD5 XS

MUZIKA
Sade

CLEARAUDIO
Na krilima vinila

DYNAUDIO
Potraga za neutralnošću

YAMAHA
Svemogućí AV risiver

Produkt za testiranje od strane
Hi-Files group

IVER NE PADA DALEKO OD KLADE

Nakon testiranja izvanrednog pojačala snage VTL ST-150, odlučili smo da kontaktiramo i sa vlasnikom ove renomirane američke kompanije. I sami smo bili prijatno iznenađeni ljubaznošću i kvalitetom datih odgovora.

Hi-Files: Recite nam nešto o vašim prvim kontaktima sa audio-opremom.

Luke Manley: Stara izreka kaže da iver ne pada daleko od klade i u mom slučaju bilo je tako: odrastao sam u Južnoj Africi, gde je moj otac (David Manley) radio kao profesionalni snimatelj. On je kod kuće stalno pravio i modifikovao stereo opremu, tako da sam već u detinjstvu naučio da radim s lemlicom. Moj otac se stalno trudio da poboljša svoj audio-sistem i često nas je vodio na koncerte, pa se može reći da sam odmalena bio okružen muzikom i uređajima.

Hi-Files: Ispričajte nam nešto više o istorijatu kompanije - osnivanje i odvajanje na VTL i Manley Labs.

Luke Manley: Prvobitni koncept VTL dizajna nastao je u tonskom studiju u kojem je moj otac radio. Upotrebom najkvalitetnijih elektrokomponenti i naprednog dizajna profesionalne opreme, on je izradio prve VTL uređaje, koji su bili namenjeni kućnoj upotrebi. Ti uređaji bili su veoma jednostavno koncipirani i otada svi VTL proizvodi dele taj koncept:

- fleksibilna koncepcija;
- jednostavan dizajn cevni pojačala i produžen radni vek cevi zahvaljujući smanjenoj

potrošnji;

- solid state napajanje s velikom rezervom snage;
- push-pull topologija;
- širokopojasni izlazni transformatori.

Istorijat kompanije VTL počinje 1979. godine, kada su proizvedeni prvi modeli koji su se konceptijski oslanjali na dizajn profesionalne audio-opreme. Naredne godine usledio je redizajn sekcije za napajanje, a prvi uzorci su pozitivno ocenjeni i u Sjedinjenim Državama. Proizvodnja u Velikoj Britaniji započinje 1983, a prvi modeli pretpojačala i pojačala snage pojavili su se na britanskom, nemačkom i australijskom tržištu. Na CES sajmu u Čikagu 1986. VTL je bio prisutan sa stereo pojačalom od 50 vati, monoblokovima od 100 vati i dva modela pretpojačala, a oduševljenje posetilaca sajma učinilo je da kompanija organizuje prodajnu mrežu u SAD. S obzirom na to da sam ja bio zadužen za severnoameričko tržište, odlučio sam da osnov ponude budu kompaktni monoblokovski od 50 i 100 vati, a uporedo s razvijanjem prodajne mreže radio sam i na promovisanju VTL uređaja. Ubrzo su porudžbine iz SAD nadmašile one s matičnog, britanskog tržišta, pa smo odlučili da proizvodnju pre-

mestimo u Kaliforniju, u okolinu Los Anđelesa. Ponuda modela se brzo širila, pa smo već krajem 1987. imali dva nova modela pretpojačala, kao i De Luxe monoblokovske od 300 vati. Potom je usledilo predstavljanje najsnažnijeg VTL pojačala do tada (500 vati), koje je kasnije poslužilo kao osnov za naše najpoznatije proizvode, Reference monoblokovske snage 750 vati. Kuriozitet u vezi sa ovim modelom je da su svi napravljeni primerci i dalje u upotrebi. Uspesi u prodaji doveli su do ponovnog preseljenja, ovog puta u obližnji gradić Čino, koji je ostao sedište kompanije do danas.

Početak devedesetih godina prošlog veka doneo je nove modele kao što su prvi cevni D/A konverteri, a pokrenuta je i Manley divizija unutar kompanije, namenjena proizvodnji profesionalne audio-opreme, kao i izdavačka kuća ViTaL. Godine 1993. odlučili smo da se razdvojimo: moj otac je osnovao Manley Laboratories, s fokusom na proizvodnju profesionalne opreme, dok sam ja nastavio rad u kompaniji VTL. Od tada ove dve kompanije funkcionišu potpuno odvojeno, bez dodirnih tačaka u dizajnu ili konstrukciji uređaja. Nakon razdvajanja redefinisao sam nekoliko tačaka u procesu konstruisanja, proizvodnje i distribucije VTL uređaja, što

je rezultiralo poboljšanim kvalitetom izrade, potpunijim testovima gotovih proizvoda, boljim odnosima s dilerima naše opreme, kao i utvrđivanjem VTL-a kao audiofilskog, a ne tehnofilskog brenda. Usledio je još jedan uspešan model - Wotan monoblok od 1.250 vati, koji po mnogima predstavlja najpouzdanije pojačalo velike snage, sposobno da pogoni bilo koje zvučnike bez teškoća. Poput Reference modela, sva proizvedena Wotan pojačala su i dalje u upotrebi.

Usredsređivanje na pojačala snage učinilo je da VTL bude manje popularan na polju pretpojačala, pa smo odlučili da razvijemo referentno pretpojačalo koje će se odlikovati linearnim i transparentnim zvukom, bez obzira na opterećenje i ostatak sistema. Model TL-7.5 predstavljen je 1998. i bio je veoma dobro prihvaćen na tržištu, ali i kod stručnih medija, što je doprinelo ustanovljavanju VTL-a kao jednog od proizvođača referentnih cevni uređaja, a poziciju je učvrstilo Siegfried pojačalo snage.

Hi-Files: Da li biste mogli da nam opišete filozofiju VTL zvuka?

Luke Manley: VTL zvuk vuče korene iz profesionalnih pojačala koja je moj otac koristio, a njegovo mišljenje je da cevna pojačala daju zvuk najbliži živom izvođenju. Ovakav zvuk ima nekoliko glavnih karakteristika, kao što su dinamika, muzikalnost, snažan udarac basa, bogatstvo srednjih tonova i čist i jasan visokotonski opseg. Ovi sonični kvaliteti nalaze se kod svih naših proizvoda, pa se može reći da smo razvili prepoznatljiv VTL zvuk. Savremeno pojačalo trebalo bi da pruži neutralnu i transparentnu reprodukciju, a zvuk VTL uređaja je najčešće opisan kao čist, blizak živom izvođenju, emotivan, veran, pun, kontrolisan i dinamičan.

Hi-Files: Recite nam nešto više o proizvodnim pogonima i procesu proizvodnje VTL uređaja.

Luke Manley: Naša fabrika nalazi se u gradiću Čino u južnoj Kaliforniji, u zoni koja pruža veoma dobru podršku industrijskoj proizvodnji. Kompletan razvoj novih tehnologija i proizvoda obavlja naš tim inženjera, kao i odabrana grupa spoljnih kompanija od kojih nabavljamo pojedine komponente. Sve komponente koje koristimo moraju da zadovolje visoke standarde kvaliteta, koje su ustanovili VTL stručnjaci. Proizvodnja se odvija u pogonima u Kaliforniji, a kontrola kvaliteta predstavlja najvažniji deo tog procesa. Inspekcija se obavlja na nekoliko nivoa, počev od kontrole pojedinačnih komponenti,

Bea Lam i Luke Manley - Photo courtesy of Jason Serinus, Stereophile Magazine

”Proizvodnja se odvija u pogonima u Kaliforniji, a kontrola kvaliteta predstavlja najvažniji deo tog procesa. Inspekcija se obavlja na nekoliko nivoa.“

do ispitivanja završenog proizvoda. Opisan stepen kontrole, uključujući i završni slušni test, obavlja se na svakom proizvedenom primerku, a dozvolu za isporuku dobijaju samo uređaji koji su uspešno prošli sve testove. Sve procedure su detaljno utvrđene da bi se obezbedila mogućnost ponavljanja testa u istovetnim uslovima, što je u skladu sa svim važnijim sertifikatima kvaliteta i bezbednosti (CE, CCC, KETI...), a lemljenje bez olova obezbedilo nam je i RoHS sertifikat. Na kraju, celokupan proces proizvodnje dokumentuje se za svaki primerak zasebno kako bismo imali potpun uvid u tok sklapanja svakog pojedinačnog uređaja.

Hi-Files: Po vašem mišljenju, koje su najznačajnije razlike između VTL proizvoda i drugih audio-uređaja?

Luke Manley: Razlike su:

- superioran kvalitet zvuka;
- visok nivo kvaliteta, kao i odnos cene i kvaliteta;
- vrhunska tehnologija u službi pravljenja savremenih, user-friendly cevni pojačala;

- mali gubitak vrednosti i trajnost;
- atraktivan i moderan izgled;
- jednostavna integracija sa savremenim dvokanalnim ili višekanalnim sistemima.

Hi-Files: Da li biste nam rekli nešto više o Siegfried monoblokovima: ideja, razvoj i osobenosti?

Luke Manley: Ideja je bila da napravimo pojačalo snage koje će se savršeno uklopiti sa Reference TL-7.5 pretpojačalom i u čijoj izradi ćemo objединiti sva dosadašnja iskustva i znanja. Osnovu Siegfried dizajna čini tube-smart tehnologija, koju smo razvijali više od tri godine. Tube-smart sistem konstantno proverava sve parametre lampi i vrši njihova podešavanja, što obezbeđuje ujednačen kvalitet reprodukcije i produžava vek lampi. Inovacije u oblasti elektronike donele su poboljšanu dinamiku, realističniji prikaz instrumenata i približile ukupni doživljaj živom izvođenju, a sve je zaokruženo novim, elegantnim dizajnom. Siegfried predstavlja primer uređaja kod kojeg je tehnologija stavljena u službu muzike i koji dozvoljava

bezbrizno i dugotrajno uživanje u dobrom zvuku.

Hi-Files: Kakvi su planovi kompanije VTL za budućnost: poboljšanja, novi proizvodi, nove tehnologije?

Luke Manley: Iako iz razumljivih razloga nisam u mogućnosti da detaljno opišem naše planove, mogu vam reći da ćemo ostati usredsređeni na dvokanalne proizvode, kao i da ćemo se u narednom periodu zadržati u zoni pretpojačala, pojačala snage i gramofonskih pretpojačala. Jedan od primera je Signature gramofonsko pretpojačalo, koje je u završnoj fazi razvoja. U opštim crtama, VTL će u budućnosti raditi na poboljšanju kvaliteta reprodukcije, povećanoj fleksibilnosti i lakoći upotrebe svojih proizvoda.

Hi-Files: Koliki je uticaj vaše supruge (Bea Lam) na vaš rad?

Luke Manley: Bea je moj životni partner već 16 godina. Naš prvi susret dogodio se kada je Bea kupovala VTL uređaje, a njena ljubav prema muzici, zvuku i klaviru omogućila joj je da naš rad posmatra iz posebne perspektive. Kod kuće ona uživa u vežbanju na svom Steinway koncertnom klaviru, a njeno mišljenje mi je pomoglo da usavršim i oplemenim sopstvenu definiciju ciljne grupe kupaca VTL proizvoda. Uz njenu pomoć, implementirali smo kritičko slušanje u proces razvoja uređaja. S tehničke strane, kao inženjer elektronike i menadžer razvoja softvera u Hewlett-Packard korporaciji, Bea ima odlično razumevanje za procese kontrole kvaliteta i korisničke podrške, kao i svest o važnosti timskog rada. Ona je zadužena za najveći deo komunikacije s korisnicima, a dani u kojima je i sama bila kupac VTL proizvoda omogućavaju joj da bolje razume njihove potrebe. Takođe, Bea obavlja veliki deo administrativnog posla, kao što su praćenje narudžbi, isporuka i finansija.

Hi-Files: Možete li da nam kažete nešto o vašem referentnom sistemu i snimcima, kao i o vašim omiljenim audio-uređajima?

Luke Manley: Imamo dva referentna sistema: sistem u fabrici baziran je na Avalon Indra zvučnicima i VPI Scout gramofonu, a kablovi su Nordost Odin i Valhalla. Kućni sistem sastoji se od SME 20 gramofona sa Lyra Skala zvučnicom, dCS digitalnog izvora i nekoliko modela zvučnika - Wilson MAXX2, Rockport Aquila, Vivid Giya i TAD Reference 1 - a sve je povezano Transparent Opus kablovima. Svi nabrojani uređaji su moji omiljeni iz različitih

Luke Manley u svojoj kancelariji

”Smatram da svako ko je profesionalno vezan za hi-end audio mora osećati muziku kao esencijalni deo svakodnevnog života.“

razloga, ali istinski vrhunskim komponentama smatram SME i dCS proizvode, Transparent kablove i TAD i Avalon zvučnike.

Kad su nosači zvuka u pitanju, mislim da su gramofonske ploče superiornije od CD formata, a neki od mojih omiljenih albuma su:

- The Weavers - Live at Carnegie Hall
- Frank Sinatra - Swingin' Session
- Fabrizio De Andre - Anime Salve
- Bill Bery - For Duke
- Hugh Masakela - Hope
- LA Four - Going Home
- Count Basie Big Band - 88 Basie Street
- The Beatles - Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club
- Dire Straits - Communique
- Beethoven - Piano Concerto No 1, Viena Phil/Guilini/Michelangeli
- Deacicated
- Bruce Katz Band - Crescent Crawl
- Mark Knopfler - Shangri La
- Mark Knopfler & Emmy Lou Harris - All the Road Running
- Robert Plant & Alison Krauss - Raising Sand
- Dave Grusin - Discovered Again
- Dave Brubeck - Take 5
- Ernest Ansermet - Royal Ballet Gala Performances
- Schubert Trout Quintet - Clifford Curzon
- Elgar - Enigma Variations
- Fritz Wunderlich
- Ahmad Jamal - Crystal

- Lou Reed - Magic and Loss
 - Maria Bethania - Ambar
 - Jordi Savall - Del Temps y del Instant
 - Arcadi Volodos - Schubert Piano Solos
 - Gianmaria Testa - Montgolfieres, Alatre Latitudini, Extra-Muros
 - Bill Charlap Trio - Written in the Stars
- Naravno, spisak je mnogo duži, ali ovo su neki od albuma koje najčešće koristimo tokom razvoja i testiranja novih proizvoda.

Hi-Files: Koliki je značaj muzike u vašem svakodnevnom životu?

Luke Manley: Smatram da svako ko je profesionalno vezan za hi-end audio mora osećati muziku kao esencijalni deo svakodnevnog života, a kod nas u VTL-u to jeste tako. Slušanje muzike zarad procenjivanja kvaliteta reprodukcije uređaja je najznačajniji deo mog posla, pri čemu mi zvuk živog izvođenja predstavlja referencu, ali i način za obnavljanje sopstvene životne energije i strasti prema ovom poslu.

Osim svakodnevnog slušanja muzike, Bea i ja smo redovni posetioci opere, džez i rok koncerata, kao i nastupa simfonijskih orkestrara, a pored dešavanja u Los Anđelesu i San Francisku, pratimo i često posećujemo muzičke događaje u Njujorku. Redovne posete vrhunskim muzičkim dešavanjima, kojima ovi gradovi obiluju, čine moju suprugu i mene veoma srećnim.